A°. 1851. N°. 274.

Opregte Woensdagsche

HAARLEMSCHE COURANT

van 19 November.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

WEENEN, 15 November.

De hertog *van Chambord* (de fransche Pretendent) is uit Venetie alhier aangekomen, maar zal slechts korten tijd in deze residentie vertoeven. In den loop der aanstaande maand keert hij naar Venetie terug, ten einde aldaar gedurende den winter te verblijven.

— Heftige uitvallen van de half-officiële piemontesche dagbladen tegen den invloed, welken Oostenrijk in Toscane uitoefent, schijnen hier een zeer onaangenamen indruk te hebben gemaakt.

VAN DEN RIJN, 17 November.

Brieven uit Palermo van 2 November melden, dat aldaar een vrij aanzienlijk aantal personen, van verschillenden stand in de maatschappij, gevangen zijn gezet. Ook in Napels moeten terzelfder tijd vele gevangennemingen hebben plaats gehad.

De piemontesche gezant bij de Verhevene-Porte, de heer *Techio*, is te Genua aangekomen. Men heeft hem te Napels verlof geweigerd, om aan land te komen, zoo men verzekert, omdat hij tot het ontslag van *Kossuth* uit Turkije zou hebben medegewerkt.

PARIJS, 15 November.

De uitslag der stemming over de ministeriële voordragt tot afschaffing der kieswet van 31 Mei, geeft aan de schrijvers der voornaamste dagbladen alhier nog steeds aanleiding tot belangrijke aanmerkingen en beschouwingen over den algemeenen toestand. Het hoofd-orgaan der gematigde partij, 't welk behoort tot de krachtigste voorstanders der genoemde kieswet, en niet dan in de hoogste noodzakelijkheid daarin verandering wil zien gebragt, is zeer tevreden met de verwerping van het voorstel der bewindslieden en beschouwt die daad der meerderheid minder als eene beslissing der vraag, of die kieswet in stand moet worden gehouden of afgeschaft, dan wel als een regtstreeksch antwoord op de onlangs door den Voorzitter bij de Wetgevende Vergadering ingediende Boodschap. De schrijvers van dat geachte dagblad vermeenen, dat de meerderheid de zaak uit het juiste oogpunt heeft ingezien, en dat het haar niet mogelijk was, zonder dadelijke opoffering van haar zedelijk gezag en invloed, om zich te schikken naar de nieuwe orde van zaken, welke noodwendig moest ontstaan uit de plotselinge verandering der staatkundige denkwijze des Voorzitters. De meerderheid moest zich, volgens dat dagblad, op haar standpunt handhaven, en zich niet met geweld of list laten wegslepen tot het betreden van eenen grond, op welken zij ongewapend zou worden overgeleverd aan de genade harer bitterste vijanden.

Het ontbreekt niet aan verwijtingen, welke der meerderheid worden toegevoegd wegens haar zoogenaamd onvoorzigtig gedrag. De Republikeinen beweren, dat zij de rust van het land wil opofferen en het land blootstelt aan verderf en ondergang, nademaal thans de aanhangers der regeringloosheid de handen ruim hebben en een ongezocht middel hebben gevonden, om de volksmenigte in beweging te brengen. De aanhangers der gematigde partij voeren hiertegen aan, dat, gelijk in alles, de republikeinsche minderheid de zaken thans weder te kwader trouw in een verkeerd daglicht voorstelt; dat die minderheid toch zeer goed weet, dat het in de gegevene omstandigheden geenszins gold de kieswet van 31 Mei, vermits het vroeger van de zijde der meerderheid genoeg was te kennen gegeven, dat zij niet ongezind was, om medetewerken tot het wijzigen van die wet.

In het gematigde hoofd-orgaan wordt verder niet ontveinsd, dat, wanneer eene voordragt met eene meerderheid van slechts 5 of 6 stemmen wordt verworpen, de zaken eene zeer zonderlinge wending kunnen nemen en de algemeene toestand niet zonder gevaren is. Men kan aannemen, dat het Uitvoerend Bewind heeft gevoeld, dat het alleen niet bevoegd was om wetten intevoeren en afteschaffen, maar de ondersteuning noodig had van het Wetgevende gezag. De meerderheid was het in dit opzigt eens met de Regering, en verkondigt thans luide, dat de volksvertegenwoordiging heeft getoond, dat zij nog geenszins magteloos is. De minderheid daarentegen voert een geheel anderen, ja zelfs zeer *ongewonen* toon, en zegt: „ dat de wet dood is, *omdat zij door het Uitvoerend Bewind is veroordeeld.*" Die minderheid, die anders zoo hoog opgeeft van de handhaving der beginselen, waarop de Regering bij vertegenwoordiging berust, gedraagt zich in dit bijzondere geval als of er geene Wetgevende Magt bestond. — De voornaamste publicisten der gematigde partij laten niet na, de opmerking te maken, dat het gedrag der *meerderheid*, die zich laatstelijk voor de wijziging der Constitutie heeft verklaard, zeer gunstig afsteekt bij dat der *minderheid*, die thans voor de afschaffing der kieswet van 31 Mei heeft gestemd.

Zoo als is medegedeeld, zullen nu door de commissie voor de gemeente-wet de voorstellen worden onderzocht, welke door de Afgevaardigden zijn ingediend tot wijziging van het bestaande kiesstelsel. Deze maatregel heeft vooral mishaagd aan de partij, welke wordt vertegenwoordigd door den heer *Thiers*. In de commissie heeft het legitimistische beginsel verreweg de overhand, en onder de voorstellen, welke zij moet onderzoeken, is er een van den heer *Creton*, 't welk inhoudt, dat diegenen, welke *eene inconstitutionele candidatuur* mogten ondersteunen, te dier zake *gestraft* zullen worden. Het behoeft wel te naauwernood vermelding, dat dit voorstel regtstreeks is gerigt tegen de candidatuur van den heer *Lodewijk Napoleon* en tegen de Legitimisten, welke die candidatuur *heimelijk* blijven ondersteunen, en dat mitsdien de aanneming van hetzelve vurig wordt gewenscht door de Orleanisten en door allen, die in de verheffing van den Prins *van Joinville* het eenige middel zien, om het land te redden. Het lot, 't welk het door den heer *Creton* ingediende voorstel wacht in eene commissie, waarin de Legitimisten de overhand hebben, is mitsdien gemakkelijk nategaan, en de toorn van den heer *Thiers* en de zijnen over de wending, welke de zaken in dit opzigt schijnen te zullen nemen, laat zich ligtelijk verklaren.

De Republikeinen *Lagrange* en *Madier de Montjau* hebben in de zitting der Kamer van heden de kieswet van 31 Mei nadrukkelijk aangevallen. Te midden der heftige opgewondenheid heeft men zich nogal vermaakt met de gevolgen van eene hartstogtelijke door den laatstgemelden democratischen spreker gebezigde zinsnede. De heer *Madier* heeft zich laten ontvallen „ dat het volk de wet veroordeelde", welke ontboezeming met verontwaardiging en luide afkeuring is aangehoord door de gematigde meerderheid. De heer *Daru*, die met de leiding der beraadslaging was belast, heeft den heer *Madier* tot de orde geroepen, en de ultra-republikeinsche spreker heeft zich gehaast, de door hem gesprokene te worden toetelichten en daarbij te voegen „ dat het oordeel des volks zich openbaarde, door het al of niet weder verkiezen der Afgevaardigden, welke de wet hadden helpen invoeren." De heer *Daru* heeft gezegd, dat hij, na die verklaring te hebben gehoord, moest bekennen, den heer *Madier* ten onregte tot de orde te hebben geroepen, en zich haastte het door hem begane onregt te vergoeden, door het intrekken van zijne vermaning. — De heer *Madier* schijnt zeer weinig tevreden te zijn geweest met deze handelwijs des onder-voorzitters, en de meerderheid moet nogal den spot hebben gedreven met dien Democraat, die zoo geheel tegen zijn zin de verzekering heeft gegeven, dat boven alles de wet diende te worden geëerbiedigd, en zich mitsdien meer constitutioneel heeft gedragen dan hij aanvankelijk voornemens was geweest, of zijnen staatkundigen medestanders aangenaam kan zijn.

Wat er zal gebeuren bij de beraadslaging over het voorstel der drie questoren, is moeijelijk te voorspellen. Tot dus ver is er geen Afgevaardigde ingeschreven om te spreken *ten gunste* van dat voorstel. *Tegen* hetzelve zullen het woord voeren de Democraten *Pascal Duprat*, *Nadaud*, *Lavergne* en de Bonapartist generaal *d'Hautpoul*. Er is mitsdien in dezen weder gelijkheid van inzigten tusschen de uiterste linkerzijde en de partij van het Elysée-National.

PARIJS, 16 November.

De algemeene aandacht is heden niet weinig afgeleid geworden van de staatkundige aangelegenheden van den dag, door de trekking der bekende loterij van de gouden staven. Men weet, dat sedert lang onder de volksmenigte allerlei verontrustende berigten in omloop zijn gebragt omtrent kwade praktijken, welke, met betrekking tot die loterij, door hooggeplaatste personen zouden zijn bedreven. Het schijnt thans genoegzaam te zijn gebleken, dat die geruchten ongegrond waren, en het nog door den minister *L. Faucher* genomen besluit, waarbij de trekking der loterij op heden werd bepaald, had algemeen genoegen gegeven..

De zaal van het Cirque Equestre, in de Champs-Elysés, was voor deze werkzaamheid ingerigt. Te tien ure is met de trekking een aanvang gemaakt, en te 3 ure was alles in de volmaaktste orde afgeloopen. Reeds vroegtijdig was de ruime zaal geheel met toeschouwers, ten getale van omstreeks 4000 personen, gevuld. Er was eene vrij belangrijke militaire magt ontwikkeld tot handhaving der rust, want men schijnt niet geheel zonder vrees te zijn geweest voor bewegingen onder de volksmenigte. Den vorigen dag waren allerlei geruchten in omloop gebragt, betreffende optogten der arbeiders en demonstratien der bevolking ten gunste der weder-invoering van het algemeene stemregt. De aanwezigen, in en om het Cirque Equestre, waren echter uitsluitend bezig met het onderzoeken der nummers, aan welke prijzen ten deel vielen, en men heeft zelfs opgemerkt, dat er eene meer dan gewone stilte in de Champ Elysés heerschte.

De trekking werd bestuurd door den heer *Monin*, den oudsten maire van Parijs, en men heeft niets verzuimd om dezelve met zekere plegtigheid te doen plaats hebben. Het heeft nogal genoegen gegeven, dat de nieuwe prefect van politie *de Maupas* den heer *Reire* heeft belast met het houden van het toezigt over de werkzaamheden der trekking. Zooals men weet, werd ook de heer *Reire* verdacht gehouden van de hand te hebben gehad in de kwade praktijken. — Zooals men weet, bestond de loterij uit 7 millioen nummers en 224 prijzen, van 400000 fr. tot 1000 fr. Het verdient vermelding, dat twee der in het Cirque aanwezigen houders waren van winnende nummers. De een, een jongeling van 13 jaren, heeft een prijs van 5000 fr. gewonnen; de ander, een op schildwacht staande republikeinsche garde, heeft een prijs van 25000 fr. gewonnen. Het nummer, 't welk de gouden staaf ter waarde van 400,000 heeft gewonnen, is met luid gejuich en handgeklap vernomen geworden.

— In den algemeenen staatkundigen toestand is voor 't overige weinig of geene verandering. Aller oogen zijn thans gevestigd op de beraadslaging van morgen over het voorstel der drie questoren. De Bonapartisten zullen dat voorstel bestrijden, en de aanneming of verwerping van hetzelve zal wel denkelijk afhangen van de houding der Bergpartij. Maakt die partij gemeene zaak met de Bonapartisten, dan is de verwerping van het voorstel bijkans zeker.

— Volgens de berigten van 11 November uit Madrid, was daar het gerucht in omloop, dat de generaal *Narvaez* welligt weder aan het bewind zou komen. — De spaansche Senaat had in de zitting van den 10den geweigerd om een voorstel van den heer *Infante* in overweging te nemen, strekkende om het Bewind een blijk van afkeuring te geven, ter zake van het sluiten van het Concordaat met de pausselijke Regering.

'S GRAVENHAGE, 17 November.

Het ontwerp van wet, bevattende het reglement op het beleid der Regering van Neêrlands Indie, telt 117 artikelen, en is verzeld door eene uitgebreide memorie van toelichting van Z. Exc. den minister van Kolonien.

Het bedoelde reglement is verdeeld in zes hoofdstukken, waarvan het eerste betreft den Gouverneur-generaal en den Raad van N.-I.: — het tweede de magt van den Gouverneur-generaal; — het 3de het algemeen bestuur; — het 4de de gewestelijke en plaatselijke besturen; — het 5de de justitie; — en het 6de bepalingen van gemengden aard.

Uit de memorie van toelichting blijkt, dat, bij het zamenstellen van het ontwerp, de Regering heeft overwogen, of er, en zoo ja, in hoe verre andere beginselen behoorden te worden aangenomen, dan die thans worden gevolgd, krachtens het regerings-reglement van 1836, en dat, wat betreft den vorm van het bestuur, dit onderzoek heeft geleid tot het behouden der bestaande grondslagen, met uitzondering van die veranderingen, welke zullen voortvloeijen uit de op de Gwet steunende inmenging van den gewonen wetgever in de koloniale wetgeving.

De Regering heeft zich alzoo overtuigd, dat het algemeen bestuur behoort te worden uitgeoefend door een Gouverneur-generaal, in naam des Konings; — dat die Gouverneur-generaal, als waarborg tegen alle dwaling, behoort te worden bijgestaan door een Raad, tezamengesteld uit eenen vice-president en vier leden, allen door den Koning benoemd; — dat die Raad, in den regel, moet blijven een adviserend collegie, ter voorlichting van den Gouverneur-generaal, zonder verzwakking van de éénheid en de kracht des Bestuurs, en van het beginsel van diens persoonlijke verantwoordelijkheid.

Wat de beginselen van bestuur betreft, is het der Regering voorgekomen, dat het tot dus ver ingeslagen spoor het meest overeenkomt met de *belangen van Nederland* en eene goede staatkunde; — dat toch nimmer uit het oog mag worden verloren, dat Neêrlands-Indie is een *wingewest*, gedeeltelijk bewoond door eene snel toenemende bevolking, in ordelijke maatschappij, onder geregelde besturen, met eene gevestigde Kerk, vrij gevorderd in eigenlijke beschaving, en, wat Java betrof, met eene kunstmatige taal, sierlijk schrift en eigene letterkunde; — dat in dien stand van zaken de voor den overheerschenden Staat aan te nemen beginselen die behooren te zijn, welke de meeste waarborgen opleveren, om 1° het gezag van Nederland te handhaven door vreedzame middelen, en 2° dat wingewest, behoudens de welvaart der bevolking, te doen strekken, om steeds aan Nederland die stoffelijke voordeelen te verschaffen, welke het doel waren der verovering.

Naar het oordeel der Regering, kan dit oogmerk worden bereikt, wanneer wordt gezorgd, dat de inlandsche bevolking wordt bestuurd *volgens hare vooroudelijke instellingen*, voor zoo ver die niet aandruisschen tegen het onveranderlijk voorschrift der regtvaardigheid, en dat de *gehechtheid harer Hoofden* aan het Nederlandsch Bestuur worde onderhouden en bevestigd.

In verband tot een en ander is het der Regering onbetwistbaar voorgekomen, dat overal, waar deze schets toepasselijk is, de maatregelen der Regering tot behoud van orde en rust onder de inheemsche bevolking behooren te worden getoetst aan haren maatschappelijken toestand, en dat allen, niet tot de inheemsche bevolking behoorende, aan welke het verblijf in Neerlands Indie wordt toegestaan, zich behooren te onderwerpen aan dien regel en aan al zijne gevolgen.

Wat deze gevolgen betreft, oordeelt de Regering, dat aan de inlandsche bevolking geene vrijheid van drukpers kan worden toegestaan, zonder eene roekelooze miskenning der stelling, waarin de Nederlanders in N.-I. geplaatst zijn, daar die vrijheid de bevoegdheid in zich sluit, om de Regering en hare daden te gispen; — op wezenlijke en vermeende grieven te wijzen; — ambtenaren ten toon te stellen, en het gevoel van eerbied en gehoorzaamheid jegens de bestaande magten allezins te verzwakken. Bij constitutionele Regeringen, meent de minister, vindt dit kwaad een tegenwigt in het beginsel der vertegenwoordiging, en slaat, waar dit niet aanwezig is, de schaal meestal over naar den schadelijken kant, en in N. I. zou dit zeker het gevolg zijn, vermits alleen het punt der overheersching de bron zoude wezen van onuitputtelijke vertoogen.

Zoo dus deze vrijheid aan de inlanders moet worden onthouden, zou het, naar het oordeel der Regering, ongerijmd en onregtvaardig zijn, haar aan europesche ingezetenen te vergunnen; — *ongerijmd*, omdat daardoor even zeker, hoewel misschien meer langzaam, de ondermijning van het Nederlandsch gezag zou worden voorbereid, en *onregtvaardig*, omdat een dergelijk regt aan allen moet worden geschonken, of aan allen onthouden. Op deze gronden wordt bij het onderwerpelijk reglement de drukpers gesteld onder toezigt der Regering.

Hetgeen ten aanzien der drukpers is aangemerkt, geldt ook ten opzigte van het regt van vereeniging en vergadering, en men heeft alzoo gemeend, deswegens bepaalde regelen te moeten stellen.

De inhoud van de beide eerste hoofdstukken kan grootendeels worden wedergevonden in die van het bestaande reglement.

De gevallen, in welke de G. generaal, na raadpleging, doch in overeenstemming met den Raad van Indie, kan beslissen, zijn: 1° het vaststellen van alle onderwerpen, waarvan de regeling niet door de wet geschiedt, of moet geschieden, overeenkomstig de bepalingen van dit reglement en de door den Koning gegevene bevelen; 2° het, bij dringende, of dadelijke noodzakelijkheid, en onder nadere goedkeuring van de Wetgevende magt in Nederland, geheel of gedeeltelijk buiten werking stellen van wetten; 3° het, op dezelfde wijze, en onder koninklijke goekeuring, buiten werking stellen van koninklijke ordonnantien. Wanneer de G.-generaal zich niet vereenigt met het advies van den Raad in dergelijke gevallen, wordt de uitspraak des Konings ingeroepen.

Zoo ook zal de G.-generaal, na raadpleging, doch in over-

eenstemming met den genoemden Raad, bij gewigtige bedenkingen, de uitvoering van eenig door den Koning of van wege Z. M. gegeven bevel kunnen schorsen, en nadere bevelen vragen.

In de 3de en 4de hoofdstukken is de werktuigelijke zamenstelling van de gewestelijke en plaatselijke besturen met groote trekken aangewezen. De titels van Resident en Residentien zijn daarbij niet genoemd, omdat men zich voorstelt, dat deze zeer oneigenaardige benamingen welligt zouden kunnen worden afgeschaft.

De G.-generaal zal kunnen worden bijgestaan in het algemeen bestuur door Hoofden van departementen, onder den ambtstitel van Directeuren, en voor de verantwoording der rekenpligtigen door eene Algemeene Rekenkamer, en voorts in het gewestelijk en gemeentelijk bestuur, in elk gewest, door een europesch ambtenaar; — in de hoofd-afdeelingen door inlandsche Regenten; — in de districten door inlandsche Hoofden van minderen rang, en in de gemeenten door bestuurders, door de ingezetenen zelven daartoe te benoemen.

Aan den G.-generaal wordt de magt toegekend, om personen, welker verblijf in N. I. hij gevaarlijk acht voor orde en rust, *van daar te doen verwijderen*, en zelfs, in afwachting van den tijd van hun vertrek, in hechtenis te doen nemen, en houden. Aan den G.-generaal wordt verder de bevoegdheid toegekend, om dergelijke personen het verblijf in sommige gedeelten van N. I. te ontzeggen. De Regering noemt het verleenen van dergelijke magt, welke steeds aan het bestuur in dat oord is toegekend, een *levens-beginsel*, 't welk aan hetzelve niet kan worden ontnomen, zonder het algemeen belang in de waagschaal te stellen. Ten aanzien der inlandsche onruststokers, die vooraf werken op het bijgeloof en de dweepzucht der menigte, is dergelijke bevoegdheid allezins noodig, om hen onschadelijk te maken, en hun te verhinderen te gelegener tijd het masker afte werpen en zich aan het hoofd van gevaarlijke opstanden te plaatsen. Betreffende de niet-inlandsche bevolking heeft men te letten niet alleen op vreemde Europeanen, welke door opruijing eene vijandige gezindheid tegen het Nederlandsch gezag kunnen verwekken, maar ook op Europeanen, zonder onderscheid van landaard, die, door verzet, woorden, of daden, de zedelijke kracht van het Bestuur zouden kunnen verzwakken. De voorname kracht van dit Bestuur moet, naar het oordeel der Regering, bestaan in de gehoorzaamheid der onderdanen, en in het algemeen besef, *dat die gehoorzaamheid pligt is*, terwijl niets meer zoude kunnen strekken, om dat besef te ondermijnen, dan voorbeelden van verzet, door Europeanen gegeven, welke het Bestuur zou moeten dulden. Onze betrekkingen tot de inlandsche Vorsten, vooral op Java, vereischen, naar luid der memorie, inzonderheid, dat ook Europeanen onderworpen blijven aan de regelen van tucht en orde, welke de bijzondere toestand der maatschappij in Indie vereischt, en daarbij wordt gewezen op een voorval, 't welk in de eerste helft van 1850 in de Vorstenlanden van Java heeft plaats gehad, ten bewijze van de noodzakelijkheid van elk oogenblik met klem te kunnen te werk gaan, om gevaren te verhoeden, welke kunnen ontstaan uit het wangedrag, of zelfs de baldadigheid van een enkel persoon, waarop in andere, dan de indische maatschappij, weinig zou worden gelet. Wie zich in N. I. vestigt, meent de Regering, doet dit *vrijwillig*, en weet vooraf, dat hij zich moet voegen naar de regelen, welke, *in het belang der Nederlandsche heerschappij*, zijn gesteld.

Even als bij de vaststelling van het Burgerlijk Wetboek en dat van Koophandel voor N. I., is uitgegaan van het beginsel, dat van de nederlandsche wetgeving moest worden afgeweken, als dit noodzakelijk werd bevonden voor de gesteldheid dezer Landen, behoort ook, volgens de Regering, dit beginsel bij de verordening op het beleid der Justitie te worden gehandhaafd. Dergelijke afwijking is inzonderheid noodwendig, om de belangen der maatschappij te waarborgen tegen de kwade trouw der Chinezen in handelszaken.

Naar het inzien der Regering, wordt het beweren, dat in N. I. geene onafhankelijke regterlijke magt kan bestaan, zonder eene levenslange benoeming van regterlijke ambtenaren, tot eer van de regtsmagt aldaar zoowel, als van het Bestuur, door de ondervinding tegengesproken, en op dien grond heeft zij geoordeeld het tot dusverre gevolgde beginsel te moeten handhaven, als het meest overeenkomende met de gesteldheid onzer O. I. bezittingen, en geene onafzetbaarheid te kunnen aannemen, die, voornamelijk buiten Java, van geene algemeene toepassing zoude kunnen zijn. — Aan den anderen kant, heeft de Regering getracht, om de onafhankelijkheid der regterlijke magt in N. I. zoo veel mogelijk te waarborgen.

Christen-leeraars, priesters en zendelingen zullen, naar luid der voordragt, voorzien moeten zijn van eene algemeene vergunning voor hunne vestiging, en van eene bijzondere toelating van wege den Gouverneur-generaal om hun dienstwerk in eenig bepaald gedeelte des Lands te verrigten. Dienaangaande wordt in de memorie aangemerkt, dat het staats-gezag in Indie zich moet uitstrekken tot alles, wat middelijk of onmiddelijk, in het belang van orde en rust, onder toezigt der Regering behoort te staan. Van daar de bedoelde bepaling, waarvan de nuttige strekking in uitgebreide wingewesten, met eene talrijke bevolking van een verschillend menschenras, van andere godsdienst, zeden en gewoonten, naar het oordeel der Regering, wel niet in twijfel zal worden getrokken.

Voorts wordt, ten aanzien der Godsdienst, het beginsel aangenomen, dat een ieder zijne godsdienstige meeningen met volkomene vrijheid kan belijden, behoudens de bescherming der maatschappij tegen overtreding der algemeene verordeningen op het strafregt, en terwijl aan den G.-generaal de zorg wordt opgelegd, dat alle godsdienstige gezindheden zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de algemeene verordeningen. Met betrekking tot hen, die het Christendom niet belijden, wordt het oppertoezigt van Vorsten, Hoofden en Regenten op den bestaanden voet gehandhaafd, onder de verantwoordelijkheid derzelve voor de zorg, dat de priesters zich zullen onthouden van alles, 't welk kan leiden tot verstoring van de openbare orde.

Het openbaar onderwijs blijft een voorwerp van de aanhoudende zorg der Regering. De inrigting van hetzelve wordt, naar luid van het ontwerp, met eerbiediging van elks godsdienstige begrippen, aan den G.-generaal opgedragen, en wat betreft de inlandsche bevolking, in overeenstemming met hare eigendommelijke behoefte.

De slavenhandel en de invoer van slaven blijft verboden. Personen, als slaven ingevoerd, worden, zoodra zij op N. I. grondgebied aankomen, *vrij*. De regten en verpligtingen van meesters, ten aanzien van slaven, wordt bij ordonnantie geregeld. *Kinderen, na de afkondiging* van het onderwerpelijk reglement, *uit slavinnen geboren*, zijn *vrij*. Reeds in 1825 is men op den laatstgenoemden maatregel bedacht geweest. Thans vermeent de Regering, dat de wenschelijkheid, om langs dezen weg tot de vernietiging van den slavenstand te geraken, meer en meer wordt erkend, en is zij van oordeel, dat de voordragt van het bedoelde beginsel niet zal worden gewraakt.

'S GRAVENHAGE, 18 November.

Bij de algemeene beraadslaging over de staatsbegrooting, in de zitting der Tweede-Kamer van gisteren, heeft de heer *de Moraaz* herinnerd, dat in 1848 door velen geene groote verwachting gekoesterd werd van aanmerkelijke bezuinigingen. Ook hij deelde in die verwachting; maar later is het gebleken, dat die groote bezuiniging niet mogelijk is. Wanneer de uitgaven, die de Grwt. regtstreeks beveelt, alsmede het gevorderde voor de rente-betaling, afgetrokken wordt van het gezamenlijke bedrag der staats-uitgaven, dan blijft eene som van 32 mill. over, waarop nog wel het een of ander te bezuinigen is, maar van eenig belang kunnen die besparingen niet zijn. Alleen bij eene nieuwe regterlijke organisatie zoude nog eene aanzienlijke som bespaard kunnen worden; maar daarbij zou men ook in 't oog moeten houden, dat de geregelde loop van zaken niet belemmerd mag worden. De spreker verklaarde zich tegen dusgenaamde radicale hervormingen, waartegen de stem der natie zich luide zou verheffen. Als zoodanig gewaagde hij: 1° van eene vereeniging van gewesten; daaruit zouden ook, in plaats van bezuiniging, nieuwe en meerdere bezwaren geboren worden; — 2° de opheffing van eene of twee hoogescholen; — 3° de opheffing van de geregtshoven, met uitzondering van slechts 2 of 3, en de opheffing van eenige regtbanken en kanton-geregten. Als men dit alles in aanmerking neemt, is aan geene belangrijke bezuiniging meer te denken. De spreker keurde dan ook de begrooting in 't algemeen goed; maar tegen sommige hoofdstukken zou hij moeten stemmen, niet om het bedrag der uitgaven, maar omdat, naar zijne meening, de gang van zaken bij het departement niet met het algemeen belang strookt. Hij toch acht zich in gemoede bezwaard, gelden te bewilligen aan hen, die, hoezeer alle hulde verdienende wegens kunde en regtschapenheid, echter geene blijken hebben gegeven, dat zij volkomen voor hunne taak berekend zijn.

De heer *Blaupot ten Cate* heeft, behalve het departement van Buitenlandsche zaken, ook dat van Oorlog voor vermindering van uitgaven vatbaar geacht. Hij toch betwijfelde de noodzakelijkheid van kostbare wapening in tijden van vrede. Het voeren van oorlog werd, zijns inziens, meer en meer onwaarschijnlijk. Ook keurde hij de gedwongene dienstpligtigheid af, niet alleen omdat daardoor de zedelijkheid van vele jongelieden bedorven werd, maar vooral ook omdat daardoor vele handen aan nuttigen arbeid onttrokken werden, hetgeen strekte tot bevordering van het pauperismus.

De heer *van Goltstein* heeft, bij zijne beschouwing van den financiëlen toestand des lands, zoo als die door den minister is voorgedragen, doen opmerken, dat bij vroegere diensten minder, dan geraamd was, is uitgegeven voor waterwerken, en dat de tot stand gebragte bezuiniging geschied is ten koste van onderwijs, kunst en nijverheid. Veel van de plaats gehad hebbende bezuiniging moet aan de omstandigheden, buiten het vermogen der Regering, toegeschreven worden. De thans aangebodene nieuwe begrooting van uitgaven beloopt weder eene som van omstreeks 70 mill. De spreker betwistte de noodzakelijkheid van sommige gevraagde buitengewone uitgaven, zoo als die van eene ton tot verbetering van het postwezen, nadat reeds zoo veel ter verbetering daarvan besteed was; anderhalve ton voor het stelsel van eenzame opsluiting. En er zijn nog grootere uitgaven te verwachten, b. v. een millioen voor de aansluiting aan den duitschen spoorweg; vele millioenen tot herstelling van het indische muntwezen. Daarbij bedenke men, hoe onzeker de middelen zijn. Onder de ontvangsten zijn begrepen 15 mill. uit de baten der overzeesche bezittingen, welke als wankelbaar te beschouwen zijn. Men moet dus niet zeggen, dat de financiële gesteldheid zich zoo gunstig voordoet, dat er een behoorlijk evenwigt tusschen de ontvangsten en uitgaven zou bestaan. Gewagende van de noodzakelijkheid, om aan den eenen kant de buitengewone uitgaven zoo veel mogelijk te verminderen, en daarentegen de middelen, die daarvoor vatbaar zijn, te verbeteren, wees hij bepaaldelijk op verbetering van de wetten op den accijns van de suiker en het zout.

Verder sprekende over de rigting van het tegenwoordige ministerie, en van het vertrouwen, hetwelk het zou verdienen, vroeg hij, of in het ministerie wel de noodige eenheid bestond? Of al de handelingen van het gouvernement wel in overeenstemming met de Grwt. waren? Hij wees daarbij op de voortdurende beperking der in de Grwt. bepaalde vrijheid van onderwijs; op het aanhoudende gemis eener regeling van het regt van vereeniging en vergadering; op de voortdurende onzekerheid, omtrent de regeling van het regtswezen. Al deze beschouwingen leidden den spreker er toe, om slechts voorwaardelijk zijn vertrouwen aan de bewindslieden te schenken.

De heer *Bachiene* kwam, na eene beschouwing van den staatkundigen toestand des lands en van de handelingen der bewindslieden, tot het besluit, dat het tegenwoordige ministerie nu meer dan ooit geschraagd moet worden, als men het oog slaat op den staat van zaken in het buitenland. In ons land bestaat regtsveiligheid, bescherming van personen en goederen, met betrekkelijk oneindig mindere kosten, dan elders. Als hij let op de gevaren, die andere groote Staten bedreigen, dan meent hij, dat het ongeraden is, hier eene ministeriële crisis te doen ontstaan; dan is het behoud eener goede overeenstemming tusschen de onderscheidene staatsmagten onmisbaar. Al mogt het ook, in den verderen loop der zitting, bij de behandeling van onderscheidene ontwerpen van wet, blijken, dat die overeenstemming tusschen het ministerie en de Kamers niet zoo geheel bestaat; dit zou minder gevaarlijk zijn, wanneer ten minste de begrooting is aangenomen. Mogt zich werkelijk onverhoopt eenig gevaar van den kant van het buitenland voordoen, het tegenwoordige ministerie zou 't best in staat zijn, om dat gevaar te weerstaan. — Wat de financiële aangelegenheden betreft, welker toestand hij mede als gunstig beschouwde, verlangde hij verbetering van het belastingstelsel, waartoe reeds gewigtige voordragten aanhangig zijn, en die later in overweging genomen zullen worden. Hij wenschte voorts de intrekking van privilegien in zaken van belasting, zoo als o. a. dat de coupons aan zegel onderworpen zouden worden, en de opheffing der vrijstelling van het regt van overgang bij inschrijvingen op het Grootboek. Hij beaamde voor 't overige het gevoelen van het ministerie, dat voor alsnog geene andere afschaffing van belasting in aanmerking kan komen, dan die, welke in de aanhangige ontwerpen vervat is.

De heer *Hengst* heeft met genoegen gewezen op hetgeen verrigt is tot verbetering van den financiëlen toestand, en heeft zijne hoop te kennen gegeven, dat de Regering op dien weg zal voortgaan. Hij heeft zich zijne stem, ten aanzien van sommige hoofdstukken, voorbehouden, en oordeelde nog vele instellingen te kostbaar en sommige ambtenaren te hoog bezoldigd.

De heer *v. d. Veen* heeft gewaagd van de onzekerheid van het batig slot der kolonien; — van het gebrek aan een zamenhangend stelsel van belastingen: — van het belemmerende van sommige derzelve in het bevorderen van nijverheid en landbouw; — van het niet voldoende van de begrooting, als geen overzigt bevattende van de werkelijke uitgaven en ontvangsten, en van het bezwaar, om bij gemis van een en ander, een rigtig en zuinig beheer te vestigen. Hij heeft aangedrongen op eene grondige herziening van het belastingstelsel, en meent, dat hetgeen de Regering heeft voorgedragen, in dat opzigt nog niet voldoende mag worden geacht; doch heeft zich bereid verklaard, om, in afwachting van nadere voordragten, de Regering tijdelijk de middelen te verleenen, om in de dienst te voorzien.

De heer *Reinders* heeft gemeend, dat de Staat te weinig wordt gebaat door de te hooge bezoldigingen van ambtenaren en collegien, en daardoor geene fondsen kan overhouden voor nuttige werken. Hij meent, dat deze fondsen zouden kunnen worden verkregen door besparing op de begrooting van Oorlog en op die uitgaven voor collegien, als: den Raad van State, den Raad van Adel, de Buitenlandsche Zaken, het bestuur der domeinen, enz.

De heer *Hoffman* heeft doen opmerken, dat de verslagen, voor de tegenwoordige begrootings-wetten, veel verschillen van die, welke in het jaar 1847 door de destijds voorgestelde zijn uitgebragt, als welke alstoen allezins tegen het destijds bestaande Bewind waren gerigt, ofschoon de begrooting, even als tegenwoordig, genoegzaam overeenkwam met de vorige. Deze spreker is niet overtuigd van de onmogelijkheid, om eene administrative vereenvoudiging te geraken. Hij verklaarde intusschen het daarvoor te houden, dat men, met het stemmen der begrooting niet veel verder zoude komen, en zeide, om, in elk geval, eene goede verstandhouding tusschen Regering en vertegenwoordiging te bevorderen, aan dezelve, immers wat de meeste hoofdstukken betrof, zijne stem verleenen.

De heer *Groen* heeft zijn genoegen betoond over den voor het oogenblik gunstigen toestand der geldmiddelen, ofschoon hij de baten, die daartoe hebben medegewerkt, niet anders dan als toevallig en veranderlijk kan beschouwen, maar hij tevens begrepen, dat de bewindslieden geenszins aan den eisch der Grwt. en het billijk verlangen van het Nederlandsche volk hadden voldaan. Tot bewijs van hun onvermogen, heeft hij gewezen op de voordragt, betreffende de organisatie van de regterlijke magt, en die, ten aanzien van het regt van vereeniging en vergadering, — maar voornamelijk op het uitterblijven van eene wet op het onderwijs. Hem dacht dat de minister van Binnenl. Zaken mogt verhinderen, om daarin te voorzien, en hij beschouwde dit als een verontrustend voorteeken.

Zijn voornaamst bezwaar tegen het Bewind was echter gelegen in het denkbeeld van het alvermogen van den Staat of van de wet, 't welk door hetzelve wordt beleden, waarvan hij de sporen in de gemeente-wet had meenen te ontdekken, en ook in sommige uitdrukkingen van den minister van Binnenl. zaken, ten aanzien van de dusgenaamde secte-scholen. Ook de voordragt op het armbestuur getuigt naar zijn inzien van eene gevaarlijke strekking, en hij beschouwt dezelve als eene ongeoorloofde ingreep in bijzondere en kerkelijke gelegenheden. Hij beschouwde die voordragt als allezins ongrondwettig, en alleen als strekkende, om een stelsel in de Grwt. te brengen, 't welk geenszins daarmede bedoeld geworden.

De spreker beschouwt de tegenwoordige staatkunde van het ministerie als anti-nationaal. Naar zijn inzien verlangt het volk eene behoorlijke vrijheid, gepaard met eerbied voor godsdienstig begrip, en is de ministeriële staatkunde daarmede in strijd. Hij acht dit, bij de mogelijkheid van het ontstaan eener bedenkelijke crisis in Europa, zeer bedenkelijk, en meent dat het Bewind, op dien weg voortgaande, wel eens de meerderheid in de wetgeving, waarop het thans kan rekenen, zou kunnen verliezen. Tot bewijs daarvan heeft hij op een paar voorbeelden, zelfs uit den laatsten tijd, gewezen, te weten op de stemming betreffende het Bijblad, en die, ten aanzien van het armwezen, bij de beraadslaging over de Gemeentewet. Met de verklaring, van denkelijk voor al de hoofdstukken der begrooting te zullen stemmen, heeft hij niettemin de bewindslieden voorzigtigheid, ten aanzien der gezindheid van de meerderheid gemeend te moeten aanraden.

— In de zitting van de Tweede-Kamer van heden is onder anderen ingekomen een adres van de Kamer van Koophandel te Rotterdam, bezwaren inhoudende ten aanzien van de mogelijke afschaffing van de Consulaten op de Barbarijsche kust.

Na de verwisseling der afdeelingen, zijn in dezelve benoemd tot voorzitters der heeren: *v. Goltstein*, *Dullert*, *v. Zuylen*, *v. Hoëvell* en *v. Hall*; — tot onder-voorzitters de heeren *Schooneveld*, *v. Nispen*, *Poortman*, *Hugenholtz* en *Storm*; — tot secretarissen de heeren: *Heemskerk*, *Bachiene*, *v. Eck*, *Fremery* en *Godefroi*. — De commissie voor de verzoekschriften is zamengesteld uit de heeren *Jongstra*, *Provo Kluit*, *Blaupot ten Cate*, *de Lom de Berg* en *Engelen*.

Bij de voortzetting der beraadslagingen over de begrooting heeft de heer van Dam verklaard dezelve te zullen aannemen, op dat de tegenwoordige bewindslieden, door het goedkeurend votum versterkt, zouden kunnen voortgaan, om hunnen pligt jegens Koning en Vaderland te betrachten.

De heer *v. Hall* zal de begrooting goedkeuren, omdat, naar zijn inzien, bevordering van eensgezindheid en ondersteuning van het gezag, vooral in den tegenwoordigen tijd, pligt is.

De heer *v. Hoevell* heeft den heer *Groen* beantwoord.

De heer *Jongstra* heeft aangedrongen op de verbetering van het belasting-stelsel, maar meent, dat het ministerie, om verschil van gevoelens, niet behoort te vallen, en dat elk hoofdstuk afzonderlijk moet worden beoordeeld.

De heer *Hugenholtz* zal zijne stem aan de begrooting in 't algemeen niet weigeren, maar verklaart zich reeds bij voorraad tegen het hoofdstuk der Justitie en dat op de middelen.

Nadat de heer *de Fremery* en de minister van Financien het woord hadden gevoerd, is besloten om de beraadslaging morgen te vervolgen.

— De Staten van Zuid-Holland zijn heden met het heemraadschap voor Schieland gevorderd tot art. 74 en zullen heden avond weder bijeenkomen.

'S GRAVENHAGE, 18 November.

Bij Zr. Ms. besluit van 13 dezer, zijn: de schout-bij-nacht *H. F. Tengbergen*; de kapiteins ter zee: *W. baron de Raet*, *C. van der Hart*, *S. J. grave van Limburg Stirum*, *J. van Cats* baron *de Raet*, *W. T. Baars*; de kapitein-luitenants ter zee: *C. J. Eeg*, *D. van der Hart*, *P. Modera* en jhr. *C. G. van Hoogenhouck Tulleken*, en de eerste kapitein bij het corps mariniers met rang van majoor *D. Lampens*, eervol afgevoerd, respectievelijk uit het corps zee-officieren en het corps mariniers en met ingang van den eersten Januarij 1852 op pensioen gesteld of genot van de navolgende jaarlijksche pensioenen, als: *f* 2400 voor gedachten schout-bij-nacht; van *f* 1800 voor gemelde kapiteins ter zee; van *f* 1500 voor de drie eerstgenoemde kapitein-luitenants ter zee; van *f* 1400 voor laatstgemelden kapitein-luitenant ter zee, en van *f* ... voor den eersten kapitein met rang van majoor *D. Lampens*.

— Bij Zr. Ms. besluit van 13 November 1851, is de heer *Isidore van Cutsem* erkend als vice-consul van België te Rotterdam.

— Bij het departement van Marine is berigt ontvangen, dat de korvet *van Speijk* den 29sten September jl. ter inneming van drinkwater en ververschingen te Rio Janeiro binnengeloopen is, en dat die korvet den 9den October daaraanvolgende de reis naar Oost-Indie zoude vervolgen.

De schout-bij-nacht *van der Plaat*, benoemd commandant van 's Rijks zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine aldaar, het état-major en de equipagie waren gemaakt wel.

HAARLEM, 18 November.

De dagbladen van Batavia, tot en met den eersten October, vermelden het vertrek van den afgetreden landvoogd, den heer *Rochussen*, naar Europa. Na het bijwonen van eenen afscheids-maaltijd, waarbij de hoogste overheidspersonen, officieren en eenige personen, tot den handelstand behoorende, tegenwoordig zijn geweest, is Z. E. door den Gouverneur-generaal en den hertog van *Saksen Weimar* begeleid naar de sloep, welke hem aan boord moest brengen van het Rijks-stoomschip *Ardjoeno*, 't welk bestemd geworden, om hem naar Calcutta overtebrengen, van waar hij den verderen togt, over Suez en Alexandria, naar hier

vaderland dacht te vervorderen. Ofschoon de heer *Rochussen* had verlangd, om, bij zijn vertrek, van alle gebruikelijke plegtigheden verschoond te zijn, is toch eene zeer aanzienlijke schare, zoo hoogere en lagere ambtenaren, als ingezetenen, bij zijne inscheping tegenwoordig geweest, om hem vaarwel te zeggen. Z. E. heeft zich den 27sten September aan boord van de *Ardjoeno* begeven, welke daarop dadelijk de reede heeft verlaten, ten einde naar zijne bestemming te vertrekken.

De Gouverneur-generaal heeft besloten, om, in afwachting van de komst van een hoofd-onderwijzer uit Nederland, het noodige voortebereiden voor de vestiging van eene kweekschool van onderwijzers onder den Inlander, welke kweekschool zal gevestigd worden te Soerakarta, onder toezigt van den Resident aldaar. In deze school zullen vooreerst worden geplaatst 15 kweekelingen, en geene andere dan Javanen van den fatsoenlijken stand, welke uit 's Lands kas eene tegemoetkoming zullen erlangen van *f* 10 's maands, die, bij goede vorderingen tot *f* 15 's maands zou kunnen worden verhoogd.

Zr. Ms. stoomschip *Hekla* is den 16den Augustus te Makassar aangekomen, zonder het aanwezen van zeeroovers in dat gedeelte van den Archipel te hebben kunnen bespeuren. Hetzelve zou den 23sten de terugreis naar Java aannemen en daarbij de kusten van Floris nogmaals onderzoeken.

Z. M. stoomschip *Bromo*, 't welk de Kariman- en Boompjes-eilanden heeft aangedaan, heeft aldaar almede geene zeeroovers kunnen ontdekken.

Volgens berigt van Makassar is den 15den Augustus bij de Tijger-eilanden gestrand het amerikaansche driemastschip *George Brown*, van California naar Calcutta. De equipagie was aldaar aangekomen.

In Samarang heeft zich de cholera op nieuw doen kennen, doch in geen zeer hoogen graad.

De regten op Java en Madura hebben in de 8 eerste maanden van 1851 opgeleverd zuiver *f* 4,273,456; dat is *f* 1,041,141 meer dan gedurende een gelijk tijdsverloop van 1850.

Den 6den November is de thermometer te Rome tot 2° R. gevallen, en waren de berg Leziale en de velden van Hannibal met sneeuw bedekt. — Omtrent dien zelfden tijd was er in Turin sneeuw ter hoogte van 1 à 2 voet gevallen.

— Men onderhandelt met Engelschen en Belgen over het maken van eene ijzerbaan, van Koblentz langs de Lahn naar Giessen, en hare aansluiting aan de baan van Frankfort naar Kassel.

SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 18 November. Den 17den dezer in Texel binnengekomen: de stoomboot *Lord John Russell*, Londen; *Harberdina*, Reinik, Newcastle; *Juffer Annette*, Huberth, Archangel, met verlies van groote sloep, anker, ketting en meer andere schade. Niets uitgezeild. Wind n. n. w. harde wind.

Den 17den dezer in Helvoet binnengekomen: *Burgemeester Huidekoper* en *Earl of Auckland*, beiden van Londen; *Camerton* en *Sea Gull*, beiden van Hull. Gisteren nog: *Catharina*, Vaalman, Stubbekjöbing; *Jonge Eeltje Dirk*, Woudstra, Drammen. Niets uitgezeild. Wind n. n. w.

MAASSLUIS, 17 November. Het schip *Alcyon*, kapt. Morizon, van Rotterdam naar St. Brieux, op den middelgrond aan den grond vastgeraakt, is weder af en op de reede gekomen. Wind w.

Het schip *Kinderdijk*, kapt. Ouwehand, van Batavia naar Rotterdam, is, volgens brief van Rotterdam, van den 17den dezer, in Helvoet binnengekomen.

Den 17den is bij Zandvoort gestrand en geheel verbrijzeld een vaartuig, 't welk, volgens aangedreven scheepspapieren, moet zijn geweest de *Beaver*, kapt. *Farrow*, van Sunderland. De bemanning, welke zich met de sloep heeft trachten te redden, is door het omslaan derzelve verongelukt.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

18 *November* 1851. — 4½ *ure.*

			van	*tot*	*gebl.*
NEDERL., Werkel. Schuld. . .	2½	pct.	57½	⅝	57½
" "	3	"	67¼	—	—
" "	4	"	88½	⅝	88 9/16
Amortisatie-Syndicaat . .	3½	"	88	—	—
Handelmaatschappij . .	4½	"	108½	—	—
Oost-Indische Leening. .	4	"	—	—	—
Aand. Holl. Spoorweg.			59	—	—
Leen. " " .	4½	pct.	—	—	—
Aand. Rijn-Spoorweg . .	4½	"	—	—	—
FRANKRIJK, Certificaten . . .	3	"	51¾	—	—
" . . .	5	"	—	—	—
RUSL., Obl. Hope & C°. . . .	5	"	104¾	⅞	—
" " 1828/1829.	5	"	103¾	—	—
Certificat. " 1831/1833.	5	"	—	—	—
" " 1840. . . .	4	"	87½	⅝	—
" bij Stieglitz. . .	4	"	—	—	—
" " " N. .	4	"	—	—	—
Inschr. in Assignatiën . .	6	"	—	—	—
Certific. van " . .	6	"	65⅞	—	—
POLEN, Aandeel. 1835, fl. 500 . . *f*			—	—	—
Obligatiën	4	pct.	—	—	—
SPANJE, Ardoin van £ 85,		"	15 15/16	16	—
" " £ 510,		"	15 13/16	16 1/16	16
" Onb. Stukk.		"	15 15/16	16	—
Obligatiën.	3	"	38 13/16	⅞	—
" Binnenl.	3	"	35¼	5/16	—
Passive			5⅞	—	—
Ardoin Coupon			7 15/16	8	—
OOSTENR., Oblig. bij Goll. . .	5	pct.	75	—	—
" " " . .	4	"	—	—	—
" Metalliek . .	5	"	70¼	⅜	—
" " N. . .	5	"	77 11/16	⅞	77¾
" " . .	2½	"	36½	—	—
BELGIE, ...		"	—	—	—
Banc. Belgie	4¼	"	—	—	—
Rothschild, ...	2½	"	46½	—	—
"	4½	"	—	—	—
BRAZILIE, Geldl. 1824, £ 100	5	"	—	—	—
" " £ 200	5	"	—	—	—
PORTUGAL, Oblig. 5 pct. thans	4	"	33⅞	—	—
"	4	"	33¼	—	—
Binnenlandsche à 1 conto	5	"	—	—	—
PERU, Geldl. 1849, thans . .	4	"	—	—	—
VENEZ., Oblig. 6 pct. thans .	2¾	"	35	—	—
GRENADA, Obligatiën. £ 100	1¼	"	—	—	—
MEXICO, Oblig. 1846 £ 100 .	5	"	22 7/16	23⅛	22⅞
N.-AMERICA, Americ. Bank-Actien.			2 15/16	—	—

Aandeelen Haarlemmer-meer 5 pc. 103½. Rusland certific. adm. te Londen 4½ pc. 100. Spanje uitgest. schuld te Parijs 5¼ à ⅜. N Metal. La. B. 77. Spanje 1 pc. 16¼. — Beleening 2½. Prolongatie 3.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit:
Tot Nut des Obligatie-Handels.
J. BRASKAMP, Pres.

De handel was heden vrij levendig, en de prijzen der meeste fondsen waren iets hooger dan gisteren.

WEENEN, 17 November. De 5 pc. Metall. 92⅜.

FRANKFORT, 16 November. In de Effecten Soc. waren de prijzen der oostenr. fondsen williger.

LONDEN, 17 November. De 3 pc. gecons. resc. 98¾. Mexico 24½. Spanje 21.

PARIJS, 17 November. De 3 pc. renten 56 fr. 60; 5 pc. 91 fr. 80.

ANTWERPEN, 17 November. De 5 pc. Belgie (1848) 95½. Spanje 5 pc. 15½.

WISSELCOURS.

Amsterdam, den 18den November 1851.

Petersburg 2/m. 182½. *Porto* 3/m. 41¼. *Lisbon* 3/m 41¼. *Hamburg* 2/m. *f* 34¾; idem zigt *f* 34 15/16. *Londen* 2/m. *f* 11,77½; idem zigt *f* 11,85; alles geld. Disconto 2 pc.

MARKTBERIGTEN.

ROTTERDAM, 17 November. *Tarwe:* Zeeuws., Vlaams. en Overm. zoo jar. als nieuwe, bij matigen aanvoer 10 cents hooger opgeruimd; goede en puike nieuwe *f* 7,90 à *f* 8,30; mindere *f* 7,10 à *f* 7,80; goede en puike jar. *f* 7,10 à *f* 7,60; mindere *f* 6,30 à *f* 7; roode soorten tot goed vorigen koers, met meerder handel aan gebruikers; 164 p. jar. Hooglandsche Kleefs. *f* 280; 166 p. n. dito *f* 280; 164 p. dito Bovenl. Ris *f* 268; 160 p. jar. Kleefs. *f* 260; 158 p. witb. Pools. *f* 287; 157 p. o. dito *f* 285. *Rogge:* Overm., Zeeuws. en Vlaams., 10 à 20 cents hooger, *f* 5,80 à *f* 6,60; andere soorten met goeden handel tot hoogere prijzen; in entr.: 142, 144 p. Arch. *f* 180, *f* 184, *f* 185; 144 p. Cours. *f* 182; 143 p. dito *f* 185, *f* 188; in cons.: 156 p. n. Groot-Brab. *f* 197; 148 p. o. Frans. *f* 185; 148 p. jar. dito *f* 192; 147 p. Wittinne *f* 190; 150 p. o. Konings. *f* 185; 144, 145 p. jar. Libau *f* 190, *f* 195; 141 p. o. Arch. *f* 175; 148 p. Cours. *f* 200; voorts te Schiedam in entr.: 144 p. Cours. *f* 187; 140 p. o. Riga *f* 173; in cons.: 145 p. Pernau *f* 200; 147 p. Arendsb. *f* 207. *Gerst:* Zeeuws., Vlaams. en Overm. 10 cents hooger; winter *f* 4,60 à *f* 4,90; dito zomer *f* 4,50 à *f* 4,75; voorts 131 p. Cours. in entr. *f* 160; en te Schiedam: 131 p. Cours. *f* 165; 128, 130 p. Libau *f* 162, *f* 164, *f* 167; 136 p. Revel *f* 172. *Haver:* Zeeuws. en Inl. korte *f* 2,90 à *f* 3,50; dito lange *f* 2,20 à *f* 2,80. *Boekweit*, op 140 p.: n. Noord-Brab. *f* 154, *f* 156, *f* 157, *f* 158; dito Groot-Brab. *f* 158; dito Vlaams. *f* 152; geringe n. Frans. *f* 128; o. dito *f* 128, *f* 130, *f* 135. *Erwten:* Zeeuws. groene, 10 à 20 cts. hooger, *f* 5,90 à *f* 7; groote dito *f* 7 à *f* 8,10; dito witte *f* 6 à *f* 7; dito graauwe *f* 6 à *f* 7,50; Gelders. dito *f* 8 à *f* 10. *Boonen:* witte en bruine alleen in de gewone Zeeuws. soorten 25 cents hooger; Zeeuws. en Walch. witte *f* 7,50 à *f* 9; dito bruine *f* 7,25 à *f* 9; dito paardenboonen *f* 4,70 à *f* 4,90. *Koolzaad:* Zeeuwsch van £ 47 tot £ 50.

215de STAATS-LOTERIJ.

Trekking der vijfde Klasse.

10de Lijst. N°. 5017, 7481 en 8915, ieder een prijs van *f* 1000.

25jarige Echtvereeniging:
van
CORNELIS HONIG Cz.
met
GEERTJE HONIGH.
KOOG AAN DE ZAAN, 19 November 1851.

*** Marié à PAU (*France*) le 5 Novembre 1851.
Le Jonkheer Don ANTONIO CARTERET LOPEZ SUASSO DIAZ DA FONSECA, Officier d'Infanterie au service de S. M. le Roi des Pays-Bas, avec Mademoiselle la Baronne MARIE ISABELLE LOPEZ SUASSO.
On est prié de regarder ceci comme communication générale.

*** Getrouwd:
Mr. B. VAN DORP,
Wedr. van Vrouwe *A. H. van Naerssen*, en
A. C. REMIJ.
ROTTERDAM, 17 November 1851.

*** Heden beviel voorspoedig van een' ZOON *S. F. BASTIAANS, TAUNAY.*
DEVENTER, 15 November 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON *AAFKE TJALLINGII*, geliefde Echtgenoote van Mr. A. G. VAN VELSEN WIERSMA.
HARLINGEN, 15 November 1851.

*** Bevallen van een' ZOON, Vrouwe *J. M. MERTENS*, Echtgenoot van A. J. ROMSWINCKEL.
KAMPEN, 16 November 1851.

*** Heden beviel van een' ZOON *J. D. KORTHALS*, geb. *MULLER.*
AMSTERDAM, 16 November 1851.

*** Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER *M. HEEMSKERK*, Echtgenoote van
HEILO, 17 November 1851. F. A. TAUBER JR.

*** Op den 13den November 1851 is te *Utrecht* overleden Jonkvrouwe ANNA URSELINA ELEANA *Baronesse* VAN LIJNDEN VAN LUNENBURG.

*** Heden overleed alhier, tot innige droefheid van haren Echtgenoot, Kinderen en Behuwd-Zoon, Vrouwe HERMINE STROTH, geboren PFERSTORFF, na eene gelukkige Echtverbindtenis van ruim 23 jaren.
FRANKFORT A./M., den 14den November 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Het heeft den Heere behaagd mijne jongste Lieveling, GERARDA JOHANNA MARIA, op haren eersten verjaardag tot zich te nemen.
NUNSPEET, 14 November 1851. J. C. EYKMAN, Predikant.

*** Gisteren avond overleed te *Amsterdam*, na langdurige ongesteldheid, mijn geliefde oudste Zoon, Mr. C. ZOUTMAAT FARRET, Griffier bij het Provinciaal Geregtshof van Noord-Holland, in den ouderdom van ruim 44 jaren.
D. P. FARRET.
HARLINGEN, 15 November 1851.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed aan verval van krachten, in den ouderdom van 69 jaren, HENDRIEKA ROESSINK, Echtgenote van W. BESSEM.
DEVENTER, 15 November 1851.

*** Heden overleed onze geachte Vader, JAN FREDERIK NIEUWENHUIJSEN, in den ouderdom van bijna acht en zestig jaren.
UTRECHT, 15 November 1851.
F. NIEUWENHUIJSEN.
A. W. NIEUWENHUIJSEN.

*** DIRECTEUREN VAN HET FONDS TEN BEHOEVE VAN SURINAAMSCHE PLANTERS, genegotieerd ten Kantore van wijlen W. G. DEUTZ, adverteren, met goedvinden van Heeren Commissarissen en Gekwalificeerden der gezamentlijke geïnteresseerden: dat gedurende ééne maand, en wel van den 4den November tot 4 December eerstkomende, des Dingsdags en Donderdags, van tien tot twee ure, ten Kantore van de Notarissen LOUWERSE en BIESMAN SIMONS, op de Heerengracht bij de Wolvenstraat, voor geïnteresseerden ter visie zal liggen een VERSLAG met en benevens de REKENING en VERANTWOORDING wegens deze Directie, over den jare 1850.

*** J. D. VAN LEEUWEN, Institeuteur te Leiden, vraagt ten spoedigste een' SECONDANT van den 3den Rang, die de Fr. Taal zuiver spreekt, de Pr. Godsdienst belijdt, en een goed voorkomen heeft. Brieven *franco*, met overlegging van bewijzen van zedelijk gedrag.

*** GEEN SALARIS.
Eene JUFVROUW, uit den fatsoenlijken stand, 28 jaren oud, Protest. Godsdienst, wenschte geplaatst te worden als Huishoudster, Jufvrouw van Gezelschap, of om het opzigt over jonge Kinderen te houden. De plaats waar, is haar onverschillig, mits buiten 's Gravenhage. Men verlangt geen Salaris, maar te meer eene aangename behandeling. Reflecterenden gelieven zich met *franco* Brieven te adresseren, onder de Letters A. W. L., bij den Boekhandelaar K. W. PICKHARDT, te 's Gravenhage.

*** Eene Persone van middelbaren leeftijd, wenschte zich gaarne spoedig geplaatst te zien, als KAMENIER, directie te houden over het Linnen, of wel behulpzaam te zijn in het Huishouden, daar zij jaren lang als zoodanig werkzaam is geweest en daartoe de bekwaamheid bezit, kunnende de beste getuigenissen van gedrag en bekwaamheid produceren. Adres *franco*, onder Lrs. Z. A., bij J. C. SPIJKER Az., Boekverkooper, Regulierssplein, N°. 4, te Amsterdam.

*** OPENBARE VERPACHTING te Stolwijk, bij Gouda, op Zaturdag den 29sten November 1851, des voormiddags ten 10 ure, van de HAARDASCH aldaar, gedurende den tijd van drie jaren. Conditiën acht dagen te voren ter lezing.

BORSTAANDOENINGEN.

Verkoudheden, Zinkens, Heeschheid, Kinkhoest enz.

Uit de onderzoekingen, die door de Geneesheeren der Parijsche Hospitalen gedaan zijn, blijkt, dat de **Siroop en Borstkoekjes** der **Arabische Nafé**, van G. DELANGRENIER, te Parijs, de beste Borstmiddelen zijn om bovengenoemde *Aandoeningen* te bestrijden. Deze middelen maken eene uitzondering op andere bereidingen voor den Borst, doordien zij noch *Opium* noch *Zuren* bevatten.

MAAGPIJNEN.

Maagontsteking, Ontsteking van Maag en Ingewanden, Overprikkeling.

De lijders aan Maagpijnen en geprikkelde Ingewanden zullen, in den door *Delangrenier* bereiden *Racahout*, eene voor de Maag geschikte Spijs vinden; door deszelfs *voedende* en opwekkende eigenschappen is dezelve bijzonder geschikt voor *Vrouwen*, *Minnen* en *Kinderen*; deze zelfstandigheid bewaard de Kinderen voor *Engelsche Ziekte* en andere, aan dien leeftijd eigene ongesteldheden.

Deze bereidingen zijn de *eenigen*, die door de Geneeskundige *Academie* en *Faculteit* van Parijs goedgekeurd zijn.

Ten einde zich voor de Belgische namaak te behoeden, en overtuigd te zijn dat dezelve uit de Fabriek van den Heer *Delangrenier*, *te Parijs*, afkomstig zijn, moet men zich aan het *Hoofd-Dépôt* voor Holland, bij den Heer *F. E. van Santen Kolff*, te Rotterdam, of de volgende Heeren Dépôt-Houders aanmelden, alwaar deze bereidingen *alléén* in Flesschen of Doosjes afgeleverd moeten worden, die met het *Cachet* van den Heer *Delangrenier* verzegeld zijn.

H. van Kerckhoff, Verkoophuis, te Amsterdam, en *A. P. Milius*, te Utrecht.

*** Door gevorderde jaren biedt men ter overneming aan: Eene sints 48 jaren en nog ruim bestaan opleverende GENEESKUNDIGE PRAKTIJK met daarbij behoorende APOTHEEK. Adres *franco*, onder Letters W. Z., bij H. T. HENDRIKSEN, Boekhandel en Drukkerij, Hoogstraat, G. 42, te Rotterdam.

HOUTVERKOOPING,

vóór en op de Ridder-Hofstad *Nyenrode*, te BREUKELEN.

Op Vrijdag den 21sten November 1851, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Notaris N. FRANÇOIS SNEL, van:

130 zware gave EIKEN BOOMEN, meerendeels van 40 tot 60 Duimen over kruis.
85 zware ESSEN BOOMEN.
5 „ BEUKEN DITO
4 „ ABEELEN DITO
11 willigen BOOMEN.

HAKHOUT, SNOEISEL en een zés Roeden HOOIBERG.

Alles 14 dagen te voren behoorlijk afgenommerd te zien en zeer gemakkelijk te Water te vervoeren.

*** PUBLIEKE VERKOOPING, op de Hofstede *Middeloo*, onder Velsen, op Dingsdag den 25sten November en drie volgende dagen, des morgens om 10 ure, van eene aanzienlijke partij HUISRAAD en INBOEDEL, bestaande in Gladhoute en Witwerkers Meubelen, als: Kabinetten, Chiffonnières, Secretaires, Kasten, Ledikanten, Trek- en Inschuif-, Thee-, Lade-, Toilet-, Wasch-, Bed- en Nachttafels, met en zonder Marmere Bladen; Stoelen, Kanapé's, heldere Kamer- en Toillet-Spiegels; Porcelein-, Kristal-, Glas-, Aarde- en Verlaktwerk; welgevulde Bedden, Paardenharen en Stroomatrassen; Smirnasche- en andere Tapijten, Vloerkleeden en Karpetten; Kamer-Garnituren, Staatsie- en Ophaal-Gordijnen; Koper-, Tin-, Blik-, Lood-, IJzer-, Hout- en Mandenwerk; 1 Antike Linnenkast, 1 Gladmangel, 4 Persen, 1 Billard en Toebehooren; Eene Brandspuit, Kagchels, Haarden, 1 Lood Beeld, 1 Heremiet of Ledeman; Boeren-, Speel- en Kruiwagens; diverse Tuin- en Stalgereedschappen, Tuingoederen, Dekgoed; diverse Netten; diverse Faisanten, Eenden, Kippen en Duiven; diverse

Hokken, 1 Schuit, Kano, Tuinbanken en Stoelen, enz., enz. Breeder volgens gedrukte Notitiën, na den 20sten Novb. te bekomen, bij de Notarissen SCHREUDER te Velsen, en D. v. d. WART te Krommenie.

Alles daags vóór en op de Verkoopdagen te zien.

*** De Griffier J. J. HEEP, te Holwerd, zal in het openbaar aan de meestbiedenden, tegen gereede betaling, presenteren te verkoopen:

A. Op *Maandag den 24sten November* 1851, des morgens ten 9 ure precies, aan het Pakhuis van Strandgoederen te Nes op Ameland.

De compleet geborgene INVENTARIS van het op de reis van Frederikstad naar Purmerende op Ameland gestrand GALJOOTSCHIP *DE VRIENDEN*, gevoerd gewe est bij wijlen Kapt. Z. J. PRINS, voornamelijk bestaande in 30 Zeilen, 3 zware en 2 kleine Ankers, 2 zware en 1 ligte Kettingen, Staggen, Want, loopend Touwwerk, Kettingen en Blokken, Koksgereedschap, Stukken Mast, Stengen, Ra's, Braspil met ijzeren Pallen en ander Rondhout, 1 groote Boot en 2 Sloepen.

B. Op *Dingsdag den 25sten dito*, op hetzelfde uur en ter plaatse als boven.

De geborgene lading HOUTWAREN van het voorschreven Schip, bestaande in groot 1200 eerste soorts Frederikstadsche Balken van 10 tot 16 duim dikte en diverse lengtens, 900 Kolders, groot 200 Deelen en groot 500 Latten.

Zullende op Zondag den 23sten Nov. 1851, des morgens ten 9 ure, voor de gegadigden, een Schip van Holwerd afvaren; zoo als den volgenden morgen met de Postschuit ook daartoe gelegenheid zal zijn.

*** Men is van meening, om, op Woensdag den 26sten November 1851, des voormiddags ten elf ure, in de Herberg van de Weduwe *C. Ligthart*, aan de Stolpen, in de Zijpe, in het openbaar, te verkoopen:

Een hecht, sterk, weldoortimmerd WINKELHUIS en ERVE, waarin de *Kruideniers-Affaire*, met het beste succes wordt uitgeoefend, staande en gelegen aan den Schagerweg en het Buurtje, in de Zijpe: Kadaster Sectie D., N°. 101 en 102, groot 4 Roeden, 20 Ellen. Dadelijk te aanvaarden. Breeder bij Biljetten omschreven. Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris ABR. P. DE LANGE, te Schoorldam.

*** De Notaris J. D. PASTEUR, te Doetinchem, zal op Donderdag den 27sten November 1851, des voormiddags ten 11 ure, ten huize van den Kastelein *Stokman*, te Wehl, doen inzetten, en 14 dagen later, zijnde den 11den December daaraanvolgende, ter zelfder uur en plaatse, in Perceelen of Massa's finaal Verkoopen:

Eene WEIDE, A, N°. 77 en 78, groot 4 B., 24 R., 70 El.

Eene WEIDE, E. N°. 134, groot 5 B., 7 R.

Eene WEIDE, D, N°. 77, 78, 79 en 85, groot 8 B., 37 R., 40 El.

En eene WEIDE, D, N°. 135, groot 3 B., 8 R.

Voorts zes Perceelen BOUWLAND, alles onder Wehl gelegen, en breeder bij Biljetten omschreven.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij de Heeren Rentmeesters HORSTING op *Slangenburg*, en bij opgenoemden Notaris; geschiedende de aanwijzing door WEGGELHORST, te Wehl.

*** Op den 2den December 1851 zal te Schoonhoven, onder meer andere vaste Goederen, publiek worden verkocht: Een kapitaal, hecht, sterk en welbetimmerd dubbeld HEERENHUIS, bevattende beneden 5 en boven 8 roijale Kamers, alsmede Keuken, Mangelkamer en Kelder; voorts ruime Droog- en Turfzolders, afgeschoten Meiden- en Provisiekamer, alles met beschoten Kap bedekt; achter het Huis, eene ruime Plaats en eene groote welaangelegde Tuin, met exquise Vruchtboomen beplant, staande en gelegen binnen Schoonhoven, in de Koestraat. Te aanvaarden met 1°. Mei 1852. Breeder bij Biljetten en nadere informatiën te bekomen bij de Notarissen BLANKEN, aldaar en VAN NOOTEN, te Lopik. Brieven *franco*.

*** Op Dingsdag den 16den December 1851, des voormiddags ten 11 ure, zal door den te Aarlanderveen residerenden Notaris C. VAN DER LEE, in het Logement *De Rustende Arend*, van den Heer *H. Staal*, te Zwammerdam, worden geveild en genoeg geldende dadelijk verkocht: Eene BOUWMANSWONING, met Stalling voor 16 Koeijen, twee Woonhuizen annex, Zomerhuis, Wagenschuur met Paardenstal en Varkenshok. Schuurtje, vijf Roeden Hooiberg, verder Getimmerte, ERVE, TUIN en BOOMGAARD, met den UITERDIJK, benevens 12 Bunders, 61 Roeden, 83 Ellen bijzonder welig WEI- of HOOILAND, hoofvan 6 Bunders, 81 Roeden, 83 Ellen bezet met beste KLEI, vermoedelijk zeer geschikt voor Steen- of Pannen-Fabrieken, staande en gelegen aan den Straatweg, nabij het Dorp Zwammerdam, onder de Gemeente Alphen. Te veilen in drie partijen en vervolgens bij elkander gevoegd. Bij gecombineerden verkoop kan er *f* 7000, tegen 4 pCt. Renten 's jaars als eerste Hypotheek op gevestigd blijven. Te aanvaarden de Landen Kermis 1851, en de Getimmerten met Erf, Tuin en Boomgaard 1° Mei 1852. Breeder bij geaffigeerde Biljetten omschreven. Meer inlichtingen kunnen verkregen worden ten Kantore voorn. Notaris.

***** HEEREN BOEKHANDELAREN.**

Wordt door dezen berigt, dat mijne aanbieding van 15 October ll. blijft opengesteld tot den 30sten dezer maand. De Circulaire is algemeen verzonden, en overigens op *franco* aanvraag direkt te bekomen.

De redenen, waarom ik den tijd van inzending heb moeten verlengen, zal ik binnen weinige dagen in eene Circulaire den Boekhandel bekend maken.

De reeds opgegevene stellen zullen den 17den dezer worden verzonden. Heeren Konfraters, die aanvankelijk hunne bestelling gedaan hebben, breng ik voor dit blijk hunner belangstelling mijn vriendelijken dank, met de verzekering dat 't mij steeds een genoegen zal wezen, hunne onderneemingen bevorderlijk, of, in welk geval ook, hun van dienst te zijn. J. C. VAN KESTEREN.

Amsterdam, 15 *November* 1851.

*** G. B. VAN GOOR, te *Gouda*, debiteert met *uitmuntend succes* en heeft alom verkrijgbaar gesteld:

BRUILOFS-TOASTEN voor den BESCHAAFDEN STAND, zijnde tevens eene Handleiding voor Ceremoniemeesters. *Twee voorbeelden voor elke betrekking, welke men, zonder Dichter te zijn, naar omstandigheden kan wijzigen en veranderen.* . . . . . *f* 0,75.

BRUILOFS-VREUGDE, eene Verzameling van 100 Liederen voor Ondertrouw-Partijen, Groenen-, Koperen-, Zilveren- en Gouden-Bruiloften, door G. J. D'ANCONA. . . . . *f* 0,60.

FEEST-TOASTEN, voor den Beschaafden stand, voor Verjaar-, Oudejaars-Avond-, Collegie- en andere Partijen, Festiviteiten, Maaltijden, enz. enz. — Twee voorbeelden voor elke betrekking, welke men, zonder Dichter te zijn, naar omstandigheden kan wijzigen en veranderen. . . . . *f* 0,75.

BRUILOFTS-GEDICHTEN, aan Ondertrouwden, Jong-Gehuwden, Koperen-, Zilveren- en Gouden-Paren, voor alle Betrekkingen, alsmede van de Bruidegoms aan de Gasten. . . . . *f* 0,50.

*** De Boekhandelaar W. N. C. ROLDANUS, te Delft, geeft uit:

I.

ZWEDEN.

SCHILDERINGEN, LEGENDEN EN FANTASIËN

DOOR

H. C. ANDERSEN,

Schrijver van „De IMPROVISATOR" enz.

Prijs *f* 1,80.

De naam van *Andersen* doet zeker in dit zijn nieuwste werk geene gewone Reisbeschrijving verwachten. Het boek bevat losse stukjes, waarin hij op zijne eigenaardige, bevallige wijze vertelt, wat hij al zoo – na zijn bezoek ten onzent – in Zweden heeft gezien, gevoeld en – gedroomd.

II.

TIJDREKENKUNDIG OVERZIGT

DER

ALGEMEENE GESCHIEDENIS.

TEVENS INGERIGT TOT BEOEFENING DER

GESCHIEDKUNDIGE AARDRIJKSKUNDE.

TEN GEBRUIKE VAN GYMNASIEN, INSTITUTEN, ENZ.

DOOR

M. J. A. MASTHOFF,

PRAECEPTOR AAN HET GYMNASIUM TE DELFT.

MET EENE VOORREDE VAN

DR. J. P. AREND.

Prijs *f* 2.

Zoo ver wij weten, zegt *Dr. Arend*, is dit het eenige Leerboek, hetwelk de *Geschiedenis* behandelt in verband met *Tijdrekenkunde en Aardrijkskunde*; terwijl tevens de namen van beroemde Letterkundige Personen, in de verschillende Tijdperken, worden opgegeven. Het is dan ook reeds op voorname Scholen ingevoerd.

III.

DE ONWANKELBAARHEID VAN GODS BELOFTEN,

onze Bemoediging in het Scheidingsuur.

Afscheidsrede

VAN

R. A. S. PICCARD,

THEOL. DOCT. EN PRED. TE GOES.

Prijs 40 Cents.

Van deze Leerrede zijn nog eenige Exemplaren over, welker opbrengst mede bestemd blijft, ter tegemoetkoming in het **schoolgeld voor arme kinderen.**

*** Bij A. C. KRUSEMAN, te Haarlem, komt van de pers:

BLIKKEN IN HET LEVEN.

GODSDIENSTIGE EN ZEDEKUNDIGE SCHETSEN,

VAN

CAROLINE FRIJ,

VERTAALD DOOR

ELISABETH JOHANNA HASEBROEK.

Een Deel, met Portret der Schrijfster. Prijs *f* 3,20.

Dit uitmuntende Werk, eene Vertaling van de bekende „*Listener*," dat in Engeland zulk een verbazenden opgang heeft gemaakt, wordt ook aan het Nederlandsch Publiek, dat op *degelijke* Lectuur prijs stelt, ten hoogste aanbevolen. Als **Boekgeschenk** voor Dames tegen het einde van het jaar is het bij uitstek geschikt.

Vroeger verscheen bij denzelfden:

LAATSTE TOONEELEN

UIT HET LEVEN VAN

GELOOVIGEN EN ONGELOOVIGEN.

NAAR HET ENGELSCH VAN

ERSKINE NEALE,

DOOR

ELISABETH JOHANNA HASEBROEK.

Prijs *f* 3,50.

VOOR *f* 10, IN PLAATS VAN *f* 25,

wordt door de Boekhandelaars DE ERVEN DOORMAN, te 's Gravenhage, aangeboden: De *tweede*, *verbeterde en vermeerderde druk* van het

THEORETISCH EN PRACTISCH

BOUWKUNDIG HANDBOEK,

ten dienste van Ingenieurs, Architecten, Opzigters, Timmerlieden, Metselaars en verdere Bouwkundigen, door W. C. BRADE, oud-Kapitein-Ingenieur. Vier Deelen in kwarto, met 37 Platen.

Eerste Deel: 1°. Gehouwen en gebakken Steenen; 2°. Verbindingsmaterialen; 3°. Houtsoorten; 4°. Metalen; 5°. Het Glas, de Verwen, het Riet en Stroo; 6°. Wederstand der Bouwstoffen, met Tabellen.

Tweede Deel: 1°. Funderingen van Gebouwen; 2°. Werktuigen bij funderingen; 3°. Metselwerken in gehouwen en gebakken Steen; 4°. Muren van Gebouwen: 5°. Houtverbindingen; 6°. Over de K... pen en Trappen.

Derde Deel: 1°. Grieksche en Romeinsche orden; ... Het ontwerpen van publieke en particuliere ... bouwen.

Vierde Deel: Over de ijzeren Spoorwegen.

*** **Voor Getrouwden en voor hen die voorne... zijn spoedig in het Huwelijk te treden!**

is door M. COSTER Jz., te Amsterdam voor slec... **40 Cents** algemeen verkrijgbaar gesteld:

DE WEG TOT

EEN GELUKKIG HUWELIJK

OF DE KUNST OM VROUWEN EN MEISJES GETROUW TE MAKEN.

Eene onmisbare Handleiding voor Vrijgez... en Gehuwde Mannen.

*** Bij den Boekhandelaar J. M. E. MEIJER, te A... sterdam, is van de pers gekomen en in de voornaa... Steden verkrijgbaar gesteld:

HÜBNER'S STATISTIEKE LIJST

VAN ALLE LANDEN DER AAR...

NAGEZIEN EN VERMEERDERD DOOR

P. H. WITKAMP.

Gedrukt in Plano op 2 vel best Imperiaal, van ... voorzien van lat en koord, en onderaan eene rol, ten ... dezelve gehangen kan worden, waardoor dit werk ... alleen tot nut maar ook tot sieraad op Kantoren en ... kan strekken. Prijs *f* 2.

Deze Statistieke lijst bevat in 19 Kolommen, als: ... men der Landen. Groote in Geogr. vierkante Mijlen. ... geringsvorm. Het Hoofd van den Staat. Bevolking. St... uitgaven en Schuld. Nom. Bedrag van Papiergel... Banknoten. Staand Leger. Oorlogsvloot, getal Sch... en Kanonneerboten, Stukken Geschut. Koopv.-... Invoer, Uitvoer. Voornaamste voortbrengselen voor ... Wereld-handel. Waarde der Geldspeciën, naar N... courant berekend. Hoofdsteden en belangrijke Pla... Aanmerkingen.

NB. Kan niet in Commissie gezonden worden, ... moet voor rekening ontboden worden.

*** De goedkoope, veel vermeerderde Druk van

HILDEBRAND'S

CAMERA OBSCUR...

is van de pers gekomen bij de Erven F. BOHN, en alom ing... verkrijgbaar à *f* 2.40, en à *f* 2.80 in een keurigen band, ... *er maar weder gereed zijn van deze laatsten.* — Ook van

WAARHEID EN DROOM...

DOOR JONATHA...

is de 3de goedkoope Druk alom te verkrijgen à *f* 1.25 inge... en gebonden in den smaak der *Camera*, à *f* 1.50.

*** Door A. TER GUNNE, te *Deventer*, is uitgegeven:

GEMEENZAME BRIEVEN

OVER ONDERWERPEN UIT HET GEBIED DE...

NATUURKUND...

in haren geheelen omvang,

(Physica, Chemie en Geologie)

door G. BISCHOF,

Professor in de Chemie en Technologie aan de Hoogeschool te ...

Uit het Hoogduitsch

door E. C. ENKLAAR.

Met Houtsneêplaatjes in den Tekst,

Eerste tot derde aflevering ieder à 60 Cents.

Dit Werk, dat in een populairen stijl en zonder vertoon v... leerdheid, zaken behandelt, die dagelijks besproken worden ... het gewone leven hare toepassing vinden, mag teregt een ... baar Handboek voor ieder, die op den naam van beschaafd... spraak maakt, genoemd worden. De namen van Schrijver en ... taler zullen alle verdere aanbeveling wel onnoodig maken.

Voor alle Staatsburgers:

I. Dr. W. J. A. JONCKBLOET. THEOKRATIE EN GR... WET, eene reeks van Historisch-politische Voorlezingen. *f* ...

Dit Werk zal zeker geene aanbeveling behoeven om de alge... belangstelling op te wekken. Zoowel voor de aanhangers ... tegenstanders van de partij des Heeren GROEN is het onm...

Voor Leesgezelschappen:

I. E. SCRIBE. PIQUILLO ALLIAGA, of de Mooren ... Philippus III. Een Spaansch Verhaal, 3 Deelen. . . *f* ...

Voor Leesgezelschappen en Bibliotheken, die op fraaije ... liede Lectuur gesteld zijn, is dit Werk onmisbaar.

II. CAESAR BORGIA. Een Geschiedkundig Verhaal, ... Engelsch, met eene Voorrede van Dr. W. J. A. JONCKBL... 3 Deelen. . . . . *f* ...

Niemand, die eenigen prijs stelt op de hoogte der moder... mantiek te zijn, mag dit Werk onbekend blijven. Het is ... een der fraaiste en belangrijkste voortbrengsels die dit vak in ... heeft opgeleverd. Voor soliede Leesgezelschappen is het ... baar. Een onpartijdig Recensent zegt er van: „ 't Is meest... Doch genoeg reeds ter aanbeveling van dit werk, dat ook ... de Voorrede van Prof. JONCKBLOET der lezing dubbel waard... (Zie *Tijd*, *Leeskabinet enz.*)

III. F. VON RAUMER. De Vereenigde Staten van Noord... rika, 2 Deelen. . . . . *f* ...

Men leze de hoogst gunstige beoordeelingen hiervan in ... achtste Tijdschriften, die het om strijd als een even nuttig ... derhoudend werk iederen beschaafden Mensch aanbevelen.

Voor Verloskundigen:

I. CHAILLY. Practisch Handboek der Verloskunde, 2 D... Met 216 Plaatjes. . . . . *f* ...

Volgens het oordeel van deskundigen, is dit het voortreff... werk dat in dit vak bestaat, en dat ook wel moeijelijk zal g... aard, veel minder overtroffen worden. In Frankrijk is het op ... gezag voor het openbaar onderwijs aangenomen, en ook hier ... het door bevoegde Autoriteiten bijzonder geprotegeerd.

***** VOOR LEESGEZELSCHAPPEN.**

ZUID-AFRIKA EN KAAP DE GOEDE HOOP, door zoo ... herrinneringen nog aan Nederland gehecht, – thans door de... weldigen oorlog der oorspronkelijke Inwoners met de Holland... en Engelsche Volkplanters nog belangwekkender, – wordt in ... jenden stijl beschreven, in het Werk getiteld:

HERINNERINGEN UIT MIJN DRIE EN TWINTIGJA... VERBLIJF IN ZUID-AFRIKA, door ROBERT MOFF... 2 Deelen, in gr. 8°., met Portret en uitvoerige Kaart. ... het Engelsch vertaald door J. OUDIJK VAN PUTTEN, ... eene Voorrede van P. H. HUGENHOLTZ, Theol. Doct. ... Predikant te Rotterdam. De prijs is *f* 6,50.

Te bekomen bij M. WIJT & ZONEN, te Rotterdam.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDE EN ZONE...